

Lex artis

S termínem **lex artis**, doslova *zákon umění*, se nejčastěji setkáme v ablativu: nějaký postup může být *lege artis*, tj. „podle pravidel umění“, podle současného stavu medicínského poznání. Opakem je postup *non lege artis*, „v rozporu s pravidly umění“.

Právní předpisy

Termín „*lege artis*“ není v právním řádu České republiky jako takový doslovně zakotven^[1], ale je chápan jako ekvivalentní k „odborně správnému postupu“. V kontextu platných právních předpisů jde o „postup dle příslušných profesních povinností a standardů“, „postup na náležité odborné úrovni“ a „v souladu s pravidly svého oboru“.

Závazné jsou právní předpisy a závazná stanoviska České lékařské komory. V ostatních případech jde většinou o několik paralelních doporučení, a pokud jeden dokument provedený postup nedoporučuje, ještě to neznamená, že takový postup je *non lege artis*^[1]. Zdroje jsou např. doporučení odborných společností, metodické pokyny ministerstva, odborné články, monografie atd. Zda byl konkrétní postup v konkrétní situaci postupem *lege artis* se rozhodne na základě vyjádření soudního znalce (viz níže).

Lege artis podle Úmluvy

Základní právo pacienta na postup *lege artis* zakládá Úmluva o lidských právech a biomedicíně (96/2001 Sb. mezinárodních smluv^[2]) v článku 4:

„*Jakýkoliv zákrok v oblasti péče o zdraví, včetně vědeckého výzkumu, je nutno provádět v souladu s příslušnými profesními povinnostmi a standardy.*“

— Článek 4, Úmluva o lidských právech a biomedicíně

Lege artis podle Zákona o zdravotních službách

Odbornou úroveň coby právo pacienta také zmiňuje §28 zákona o zdravotních službách (372/2011 Sb.^[3]). V návaznosti na to je definována povinnost poskytovatele zdravotních služeb (§45) a zdravotnického pracovníka (§49) poskytovat zdravotní služby na náležité odborné úrovni:

„*Pacient má právo na poskytování zdravotních služeb na náležité odborné úrovni.*“

— odst. 2, §28, zákon 372/2011 Sb.

Náležitou odbornou úroveň pak definuje §4 zákona^[3]

„*Náležitou odbornou úroveň se rozumí poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.*“

— odst. 5, §4, zákon 372/2011 Sb.

Slovní spojení „s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti“ je nutné vykládat přísně medicínsky, nikoliv ekonomicky. Vyplyvá to z komparativního výkladu Zákona o zdravotních službách^[3] a Zákona o veřejném zdravotním pojištění^{[4],[1]}

Lex artis podle nového občanského zákoníku

„*Poskytovatel postupuje podle smlouvy s péčí řádného odborníka, a to i v souladu s pravidly svého oboru.*“

— Nový občanský zákoník, § 2643^[5]

Soudní znalec

Soud si při posuzování, zda jde o postup *lege artis*, vyžádá buď odborné vyjádření u orgánu veřejné moci (Ministerstvo zdravotnictví ČR), nebo ustanoví znalce, kterého vyslechne nebo mu uloží vypracovat písemný posudek^[6]. V praxi soud úředníky ministerstva o vyjádření nežádá a rovnou přistupuje k ustanovení soudního znalce^[1]. Při pochybnostech či sporu o znalecký posudek je možné vyžádat revizní znalecký posudek^[6] – teoreticky je možné mít prakticky neomezený počet revizních znaleckých posudků^[1]. Seznam znalců je veden rejstříkovým soudem. Legislativně jsou soudní znalci upraveni Občanským soudním řádem (§ 127)^[6], Trestním řádem (§ 105)^[7] a Zákonem o znalcích a tlumočnících^[8].

Odkazy

Související články

- Práva a povinnosti zdravotnického pracovníka
- Prameny medicínského práva v Česku
- Úmluva o lidských právech a biomedicíně

Reference

1. ŽDÁREK, Roman. *Postup lege artis* [přednáška k předmětu Veřejné zdravotnictví a medicínské právo, obor Všeobecné lékařství, 1. lékařská fakulta Univerzita Karlova v Praze]. Praha. 4.3.2014.
2. Česká republika. Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny: Úmluva o lidských právech a biomedicíně. In *Sbírka mezinárodních smluv*. 2001. 96/2001 Sb. m. s. Dostupné také z URL <<https://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb044-01m.pdf>>.
3. Česká republika. Zákon o zdravotních službách. 2011. 372/2011 Sb. Dostupné také z URL <<https://portal.gov.cz/zakon/372/2011>>.
4. Česká republika. Zákon o veřejném zdravotním pojištění. 1997. 48/1997 Sb. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>>.
5. Česká republika. Občanský zákoník. 2012. 89/2012 Sb., § 2643. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>.
6. Česká republika. Občanský soudní řád. 1963. 99/1963 Sb. v pozdějších zněních, § 127. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99>>.
7. Česká republika. Trestní řád. 1961. 141/1961 Sb. v pozdějších zněních, § 105. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>.
8. Česká republika. Zákon o znalcích a tlumočnících. 1967. 36/1967 Sb. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1967-36>>.